

به نام خدا

مهارت‌های معلمی

مولفان :

مریم شجاع حیدری

صدیقه کریمی اشنی

نادیا سلامت

حمید خلیل زاده

زینب خدام نسب

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدیدآور: مهارت‌های معلمی/مولفان مریم شجاع‌حیدری... [و دیگران].
مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع‌رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۱۶ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۱۸۰-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: مولفان مریم شجاع‌حیدری، صدیقه کریمی‌اشنی، نادیا سلامت، حمید خلیل‌زاده،
زینب خدام‌نسب.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۱۵-۱۱۶.

Teacher effectiveness

موضوع: معلمان -- اثر بخشی

Effective teaching

تدریس اثر بخشی

Teacher-student relationships

معلمان -- روابط با شاگردان

Classroom management

کلاس‌داری

شناسه افزوده: شجاع‌حیدری، مریم، ۱۳۶۳-

رده بندی کنگره: LB۱۰۲۵/۳

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۲۹۶۷۱۳

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: مهارت‌های معلمی

مولفان: مریم شجاع‌حیدری - صدیقه کریمی‌اشنی - نادیا سلامت

حمید خلیل‌زاده - زینب خدام‌نسب

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع‌رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه‌آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۹۳۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۱۸۰-۴

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir



انتشارات ارسطو



چاپ و نشر ارسطو
Chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه.....
۱۵	تعریف های جدید تدریس.....
۱۹	روش های تدریس.....
۱۹	تدریس به مثابه ی عمل.....
۲۰	تدریس به مثابه علم و هنر.....
۲۰	الگوهای تدریس.....
۲۱	الگوی ماشینی نگری و الگوی سازمانی نگری تدریس.....
۲۲	الگوی عمومی تدریس.....
۲۳	الگوی یادگیری در حد تسلط آموزش مستقیم (نظریه اجتماعی یادگیری):.....
۲۳	الگوی آموزش برای رشد مفهوم و مهارت.....
۲۴	تاریخچه ی نظریه ی سلسله مراحل تدریس.....
۲۴	انواع تدریس.....
۲۵	عوامل مؤثر بر بهبود کیفیت تدریس.....
۲۶	تقسیم بندی روش های تدریس:.....
۲۶	۱-روش های تاریخی تدریس.....
۲۸	۲-روش های نوین تدریس.....
۳۹	کاربرد نظریه های یادگیری در تدریس.....

- ۱- نظریه رشد ذهنی پیاژه در آموزش ۳۹
- ۲- نظریه شرطی سازی رفتار پاسخگر (شرطی سازی کلاسیک) ۴۰
- ۳- نظریه شرطی سازی کنشگر در آموزش ۴۱
- ۴- نظریه گشتالت در آموزش ۴۱
- ۵- نظریه خبرپردازی یادگیری در آموزش ۴۱
- اصول انتخاب روش تدریس ۴۲
- اصل رشد و آمادگی: ۴۲
- اصل رغبت: ۴۲
- اصل فعالیت: ۴۲
- اصل راهنمایی: ۴۲
- اصل موفقیت: ۴۲
- اصل استفاده از حواس مختلف: ۴۲
- اصل تفاوت های فردی: ۴۲
- اهمیت هدف در فرایند تدریس ۴۳
- انتظارات معلم ۴۳
- پیوند با مدرسه ۴۴
- مؤلفه های پیوند با مدرسه ۴۴
- ۱- دبستگی به مدرسه ۴۵
- ۲- دبستگی به معلم ۴۵
- ۳- دبستگی به کارکنان ۴۶
- ۴) مشارکت در مدرسه ۴۶

- ۴۷..... باور به مدرسه
- ۴۷..... تعهد به مدرسه
- ۴۸..... نظریه های پیوند با مدرسه
- ۴۸..... نظریه کنترل اجتماعی
- ۴۹..... نظریه خود مهارگری
- ۵۰..... مدل تحول اجتماعی
- ۵۰..... عضویت گروهی
- ۵۱..... نظریه تعامل نمادین
- ۵۲..... نظریه یادگیری اجتماعی
- ۵۳..... نظریه دل‌بستگی
- ۵۳..... پژوهش های انجام شده در رابطه با پیوند با مدرسه در خارج کشور
- ۵۵..... پژوهش های انجام شده در رابطه با پیوند با مدرسه در داخل کشور
- ۵۷..... منابع
- ۵۹..... مهارت های مدیریت کلاس
- ۵۹..... ۱- برقراری ارتباط مؤثر و مثبت با دانش‌آموزان
- ۶۰..... ۲- مدیریت کلاس
- ۶۰..... تعاریف مدیریت
- ۶۰..... سازماندهی و مدیریت کلاس درس
- ۶۱..... راهکارهای مؤثر برنامه مدیریت کلاس
- ۶۱..... ۱- به سیاست های مدرسه مراجعه کنید

- ۲ - قوانین را تنظیم کنید ۶۲
- ۳ - بین دانش آموزان و معلمان حد و مرز تعیین کنید ۶۳
- ۵ - دانش آموزان خود را درک کنید ۶۴
- ۶ - روش های نوین تدریس ۶۴
- ۷ - پاداش و تنبیه ۶۵
- نکاتی برای یک برنامه مدیریت کلاس درس ۶۶
- شیوه های مدیریت کلاس ۶۷
- ۱- شیوه های نظارت بر کلاس از راه فعالیت های آموزشی ۶۷
- راهنمادهای مدیریت کلاس ۷۰
- ۱- قوانین ۷۰
- ۲- محیط یادگیری ۷۲
- ۳- اشتیاق دانش آموز ۷۴
- ۴- روابط بین دانش آموز و معلم ۷۵
- مهارت های ارتباط با دانش آموز ۷۶
- ۱- ایجاد روابط مثبت با دانش آموز ۷۶
- ۲- اجتناب از تنبیه شدید و مکرر ۷۷
- ۳- پرهیز از پیش داوری های غیر منصفانه ۷۷
- ۴- ابراز علاقه و توجه به دانش آموزان ۷۷
- ۵- ثبات داشتن و بخشنده بودن ۷۸
- ۶- داشتن انتظاراتی بالا و ممکن ۷۸
- سبک های مدیریت در کلاس ۷۹

- ۱- سبک مدیریت مقتدرانه - استبدادی ۷۹
- ۲- سبک مدیریت اقتدار گرایانه - مشاوره‌ای ۸۰
- ۳- سبک مدیریت آزاد منشانه ۸۱
- ۴- سبک مدیریت بی تفاوت ۸۲
- نحوه ایجاد استراتژی های مدیریت کلاس درس ۸۳
- الف. استراتژی های سرگرم کننده مدیریت کلاس درس ۸۳
- ب- راهبردهای توجه در کلاس درس ۸۴
- اشتباهات معلمان در مدیریت کلاس ۸۷
- *بی توجهی به دلایل رفتارهای نامناسب دانش آموزان ۸۹
- * برداشت های شخصی از رفتارهای نادرست دانش آموزان ۹۱
- * نداشتن برنامه مشخص برای زمان های تغییر و انتقال ۹۲
- * افراط و تفریط در نادیده گرفتن مشکلات رفتاری دانش آموزان ۹۳
- * استفاده بیش از حد از روش هایی مانند دادن زدن و تهدید کردن ۹۳
- * برخوردهای متفاوت در مقابل تخلفات یکسان ۹۴
- * عدم برقراری ارتباط موثر با شاگردان ۹۴
- تدریس و بازی ۹۵
- تدریس مبتنی بر بازی ۹۵
- بازی در آموزش چه تاثیری بر روی یادگیری دانش آموزان دارد؟ ۹۶
- بازی و نقش آن در یادگیری ۹۶
- چرا گنجاندن بازی در کلاس مهم است؟ ۹۸

- ۹۸..... نقش معلم در یادگیری از طریق بازی
- ۹۹..... نقش معلم در بازی ها
- ۱۰۰..... مراحل کاربرد بازی در آموزش و پرورش
- ۱۰۰..... ۱- برنامه ریزی
- ۱۰۰..... ۳- اجرا:
- ۱۰۰..... ۴- ارزیابی:
- ۱۰۱..... استفاده از بازی ها در فرآیند آموزش
- ۱۰۲..... یادگیری مبتنی بر بازی
- ۱۰۲..... جذابیت های بازی در تدریس
- ۱۰۳..... تکنیک های مهم در تدریس با بازی
- ۱۰۳..... *داستان ها، نه روایت های مختصر
- ۱۰۴..... *یادگیری، نه برد و باخت
- ۱۰۴..... *بازخورد، نه نتایج
- ۱۰۴..... *تدریس با بازی های تیمی، نه بازی های انفرادی
- ۱۰۴..... مزایای یادگیری مبتنی بر بازی
- ۱۰۵..... ۱- ایجاد انگیزه
- ۱۰۵..... ۲- امکان مشارکت دانش آموزان
- ۱۰۶..... ۳- دانش آموز محور بودن
- ۱۰۶..... ۴- امکان تفکر انتقادی و تصمیم گیری
- ۱۰۷..... ۵- امکان کار گروهی و مشارکتی
- ۱۰۷..... ۶- پرورش خلاقیت

- ۷- حل مسئله ۱۰۷
- ۸- نیازهای ویژه ۱۰۷
- مزایای دیگر بازی عبارتند از: ۱۰۸
- تاثیر تدریس میتنی بر بازی بر یادگیری ریاضی ۱۰۹
- بازی آموزش ضرب (روش ۱) ۱۱۱
- بازی آموزش ضرب (روش ۲) ۱۱۱
- رابطه بازی با یادگیری و رشد اجتماعی ۱۱۲
- نتیجه رابطه بازی با یادگیری و رشد اجتماعی شامل موارد زیر است: ۱۱۲
- منابع ۱۱۵

مقدمه

در فرآیند آموزش و پرورش، روش تدریس از اهمیت و موقعیت خاص برخوردار است. ممکن است در تدوین سایر عناصر آموزش از قبیل و محتوا به طرز مطلوب عمل کنیم ولی به دلیل کم توجهی به عنصر «روش» نتایج مورد انتظار را در فرآیند تعلیم و تربیت به دست نیاوریم. بنابراین در انتخاب و سازماندهی روش های تدریس باید حساسیت لازم را داشته باشیم.

به سه صورت می توان روش ها را انتخاب کرد. یک حالت آن است که صرفا با استفاده از تئوری ها و مباحث نظری و به دور از واقعیت، روش هایی را پیشنهاد دهیم و از دبیران و معلمان آموزش و پرورش بخواهیم که این روشها را در عرصه ی تدریس بکار گیرند.

حالت دوم آن است که دچار عمل زدگی در تدریس شویم و تصور کنیم که تجارب عملی برای تدریس کفایت می کند. این رویکرد نیز مطلوب و مفید نمی باشد زیرا که با اصول علمی نسبت لازم را ندارد.

حالت سوم آن است که در ارائه ی روش های تدریس به هر دو بعد توجه شود. روش تدریس با اصول روانشناسی، تکنولوژی آموزشی در برنامه ریزی درسی مرتبط است (مرتضوی زاده، ۱۳۸۷؛ ص ۱).

تدریس فرآیندی است که در یک طرف آن معلم و در طرف دیگر آن شاگرد قرار دارد. تدریس متسلزم تعامل بین معلم و شاگرد و شرایط محیط آموزشی و آمادگی شاگرد برای فراگیری است. با این وجود در بخشی از آموزش ها به ویژه در کشورهای جهان سوم به این تعامل توجه نمی شود و آموزش به صورت دستوری و یک طرفه و نهایتا معلم محور

ارایه می شود و بر عکس در کشورهای پیشرفته صنعتی روش آموزش بر پایه شاگرد محوری است. تدریس در ارتباط با سوابق تاریخی، فرهنگ و آداب و رسوم یک جامعه و مفهوم پیدا می کند به همین دلیل است که نظام های آموزشی تقلیدی در کشورهای جهان سوم با مشکلات اساسی روبه رو شده است. در این کشورها بی توجهی به ریشه های فرهنگ خودی و همین طور بی توجهی به شیوه های آموزش سنتی، شرایط مشکل را به وجود آورده است. در عین حال با توجه به تغییرات اساسی در کشورهای پیشرفته صنعتی و رشد تکنولوژی، الگوها و روش های جدید آموزش ارایه می شود و در کشورهای جهان سوم با رشد آگاهی مدرسان و عدم توجه دولت ها به هماهنگی از بین منابع انسانی و مادی با کشورهای پیشرفته صنعتی تفاوت های عمده ای مشاهده می شود و باعث بروز مشکلات می شود. به هر حال توجه به روش های تدریس و کاربرد درست آن بخشی از مشکلات آموزشی را حل و در تکمیل فرآیند یادگیری مؤثر است (حبیبی، ۱۳۹۰؛ ص ۱۳-۱۴).

تدریس از جمله عوامل است که یادگیری را تسهیل می کند در عین حال باید دانست که تدریس به طور یکسان در کمک به شاگردان برای رسیدن به هدف های آموزشی مناسب نیست پس اگر سوال شود کدام روش تدریس بهترین است، پاسخ مشخص برای این سوال نداریم، چرا که روش تدریس با توجه به ویژگی های محیطی و شخصی شاگردان از جمله سن، هوش، انگیزش، پیشرفت قبل آنان و مانند آن و نیز هدف های تدریس، هنر معلمی، نظام آموزشی و حتی ارزش های جامعه تغییر می کند. روش تدریس باعث تسهیل دریادگیری می شود.

در فرآیند تدریس معلم بایستی یک سلسله عوامل را مد نظر قرار دهد که می توان کاربرد نکات زیر را در رابطه با فرآیند تدریس به معلمان مراکز آموزشی پیشنهاد کرد:

- ۱- انتخاب هدفها
- ۲- شناخت خصوصیات شاگردان
- ۳- شناخت و به کار بردن نظریات مربوط به یادگیری

۴- انتخاب و به کارگیری روش های تدریس

۵- ارزشیابی از یادگیری شاگردان (حسن شعبانی، ، ۲۷: ص ۵۶) .

رضائی شریف (۱۳۹۱) به روش کدگذاری محوری، پیوند با مدرسه را به عنوان پدیده کانونی یا متغیر اصلی متشکل از عوامل مربوط به خود دانش آموز (سن، جنس، خودمهارگری، باورهای خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی)، عوامل بافتی (دلبستگی به همتایان و دوستان، تعلق به گروه همسال مثبت، محل مدارس)، عوامل آموزشی (امکانات مدرسه، تعداد دانش آموزان در مدرسه و کلاس، جو مدرسه، دلبستگی به کلاس شفاف و روشن بودن قوانین و جدی گرفتن اجرای قوانین مدرسه، استفاده از نظرات و پیشنهادات دانش آموزان) و عوامل خانوادگی (دلبستگی به والدین، وضعیت اجتماعی- اقتصادی خانواده دانش آموز) دانسته است و نشان داده شد که پیوند دانش آموزان با مدرسه در گذر از مقطع ابتدایی به راهنمایی و سپس متوسطه کاهش می یابد. همچنین با روش مدل سازی خطی سلسله مراتبی نشان داده شد که علی رغم متاثر بودن پیوند با مدرسه از عوامل فردی، عوامل محیطی نیز حایز اهمیت اند و مدراس مختلف در پیوند با مدرسه با هم تفاوت معناداری دارند. بررسی نتایج حاصل از تحلیل داده ها در سطح فردی نشان داد که در سطح اول متغیرهای خودمهارگری، دلبستگی به والدین، دلبستگی به همتایان، باورهای خودکارآمدی، جنسیت و سن توانایی پیش بینی پیوند دانش آموزان با مدرسه را دارند. در سطح دوم نیز متغیرهای امکانات مدارس، جو مدارس، دلبستگی به کلاس، موقعیت مدارس و تراکم کلاسی پیش بین پیوند دانش آموزان با مدرسه در بین مدارس بود ولی تعداد دانش آموزان مدارس پیش بین پیوند دانش آموزان با مدرسه نبود(رضایی با شریف، ۱۳۹۱).

تعریف های جدید تدریس

دیدگاهها و خاستگاههای مختلف تربیتی، از تدریس، تعریف های متعدد و مختلفی عرضه کرده اند که در این جا به چند تعریف عمده اشاره می کنیم.

کلارک^۱ تدریس، فعالیتی است که جهت ایجاد تغییر در رفتار یادگیرنده طراحی و اجرا می گردد (۱۹۷۰).

شفلر^۲: تدریس، فعالیتی است معطوف به پیشرفت دانش آموز در امر یادگیری، به گونه ای که یگانگی و گنجایش فکری دانش آموز برای قضاوت مستقل تأمین می سازد (۱۹۷۲).

گیج^۳: تدریس، رفتارهای معلم به منظور تأثیر گذاشتن بر یادگیری دانش آموزان است (۱۹۷۲) (حنیفر، ۱۳۹۱).

آموزش و پرورش سازمانی است که وظیفه فرهنگ پذیری کودکان و نوجوانان را برعهده دارد. منظور از انتقال فرهنگ، انتخاب و انتقال دانستنیها، سنتها و ارزشها، زبان، گذشته دور به طور غیر رسمی و امروزه اغلب بوسیله سازمانهای رسمی آموزش و پرورش انجام می گیرد، لذا یکی از مهم نظام آموزش و پرورش هر کشوری از جمله ایران هدف فرهنگی (حفظ فرهنگ، تداوم و بقای آن) است (صافی، ۱۳۸۸).

مدرسه باید به دانش آموز بعنوان یک واحد کل که از جسم، روح و عقل تشکیل شده است بنگرد و در برنامه های درسی و اقدامات آموزشی و تربیتی خود، کلیت و تمامیت

1-cloak

2-Cheffler

3-gage

دانش آموز (یعنی هم جسم، هم روان و هم عقل او) را مطمح نظر قرار دهد. بنابراین در مدرسه باید همه ی درس ها محتوایی تربیتی داشته باشد، حتی درس هایی که به ظاهر فقط جنبه مهارتی دارند. مانند تربیت بدنی، کاردستی، هنر و غیره.

تدریس را در مدرسه باید به گونه ای سازماندهی کرد که هم احساسات و عواطف و هم عقل و فهم و هم اراده را مخاطب قرار دهد. زیرا تربیت هم می تواند از طریق محتوای آموزش و هم از طریق روش آموزش انجام پذیرد. ضمن اینکه تأثیرات مستقیم جو و فضای حاکم بر مدرسه (که هم معلم و هم دانش آموز در تعیین آن سهیم و مؤثرند) نباید نادیده گرفته شود (میرلوحی، ۱۳۸۲؛ ص ۲۴).

مدارس محیط اجتماعی بزرگی هستند که در آنها دانش آموزان از اعتقادات، ارزش ها و نگرانی های مشترک برخوردارند و عملکردهای شناختی و عاطفی دانش آموزان بوسیله ویژگی های مدارس شکل می گیرد (هافمن،^۱ ۲۰۰۱؛ به نقل از اسکرمن^۲، ۲۰۰۲)؛ کاتالانو و هاوکینز^۳ (۱۹۹۶) نیز مدارس را عامل اصلی جامعه پذیری^۴ افراد می دانند. به این دلیل طبیعی است که هر روز نوع آموزش و پرورش و شیوه ی عملکرد مدارس مورد پرسش و نقد قرار می گیرد و محققین و ادار به شناسایی ابعاد مؤثر بر آن شوند. در این زمینه یکی از مسائل مهمی که می توان به آن پرداخت مفهوم روش های تدریس است. کارآیی آموزش و پرورش در گروی غنای برنامه ها و روشهای آموزشی آمار فارغ التحصیلان با معلومات بالاست (رضایی شریف، ۱۳۹۱).

در روشهای سنتی که امروز از آن به عنوان روشهای غیر فعال یاد می شود معلم نقش فعالی در جریان تدریس دارد و مطالب را به طور شفاهی در کلاس بیان می کند و دانش آموزان بدون نقش فعال فقط به صحبت های او گوش می دهند و مطالب مورد نظر را حفظ می کنند در چنین شرایطی زمینه های لازم برای رشد اجتماعی شخصیت

1- Hafmann

2-cherman

3-Catalano 8 Hawkins

4-Socialization

فراگیران فراهم نمی شود و حتی پیشرفت تحصیلی و رشد فکری آنها نیز تحت تاثیرات نامطلوب این شرایط قرار می گیرد به همین دلیل امروزه موضوع روش ها آموزش فعال و یادگیرندگان ند فعال جایگاه ویژه ای در مباحث تربیتی پیدا کرده است البته عوامل متعددی مانع رشد اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می شود که روش های آموزشی غیر فعال یکی از این عوامل است.

روش های سنتی آموزش، محیط کلاس را به عنوان جایی در نظر می گیرند که نقش معلم تنها ارائه اطلاعات به دانش آموزان است. دانش آموزان به صورت انفرادی یا رقابتی کار می کنند در این روش دانش آموزان عموماً در تلاشند که نمره ی خود را بالا برند در این کلاس ها اهداف فردی است و این در تضاد با کلاس های مشارکتی است. (کرامتی، ۱۳۸۱)

مسائل مهم دیگری که باید به آن پرداخت مفهوم پیوند با مدرسه است. پیوند با مدرسه نشان دهنده یک اصطلاح گسترده است که برای توصیف روابط دانش آموزان با مدرسه استفاده شده است. اولین درک جامع در مورد پیوند با مدرسه برگرفته از نظریه پیوند اجتماعی است که بر اساس نظریه ی کنترل اجتماعی هیرشی (۱۹۶۹) مفهوم سازی شده است. هیرشیس (۱۹۶۹) تجربه انواع پیوندهای اجتماعی مانند پیوند با خانواده، پیوند با همتایان و پیوند با مدرسه را بیان کرده است. این مفهوم در طی زمان به طور وسیعی مورد استفاده و توسط افراد مختلف مورد تجدید نظر قرار گرفته است (سرنکوویچ) و جوردانو، ۱۹۹۲؛ ویاتروسکی و اندرسون، ۱۹۸۷؛ هیرشی و گانفردسون، ۱۹۹۰؛ کاتالانو و هاوکینز، ۱۹۹۶؛ بندورا، ۱۹۹۷؛ به نقل از رضایی شریف، ۱۳۹۱).

از نظر گودنو (۱۹۹۳) پیوند با مدرسه اشاره دارد به اینکه دانش آموزان احساس کنند که مورد پذیرش قرار می گیرند، به ارزش های آن ها توجه می شود و در فعالیت های تحصیلی و کلاسی مورد تشویق قرار می گیرند. هاوکینز، جئو، هیل، باتین-پارسون و ابوت (۲۰۰۱) نیز پیوند با مدرسه را دلبستگی، ارتباط عاطفی مثبت، تعهد و سرمایه

گذاری شخصی نسبت به مدرسه می دانند. همچنین آندرمین و آندرمین (۱۹۹۹) پیوند با مدرسه را احساس دانش آموزان از مورد احترام واقع شدن و احساس راحتی در مدرسه می دانند. پیوند با مدرسه با پیشرفت تحصیلی، انگیزه تحصیلی، ترک تحصیل، حضور در مدرسه، رفتارهای بزه کارانه نزاع با همکلاسی ها و مشکلات رفتاری در ارتباط است (رضایی شریف، ۱۳۹۱).

اثرات رفتاری و هیجانی پیوند با مدرسه شامل توجه به مطالب درسی، علاقمندی، کسب لذت از فعالتهای یادگیری، حضور به موقع سرکلاس، مشارکت و حضور فعال در کلاس، اجتناب از رفتارهای مخرب از قبیل جنگ و جدال و شکستن قوانین مدرسه است.

با یک جمع بندی ساده از مطالب مذکور می توان گفت، پیوند با مدرسه راهکار مناسبی برای غلبه بر مشکلاتی مانند عدم رضایت دانش آموزان از مدرسه، لغت تحصیلی و مشکلات رفتاری و بزه کاری های اجتماعی دانش آموزان است (رضایی شریف، ۱۳۹۱).

امروزه نظام آموزش و پرورش بنا به ضرورت تغییرات اجتماعی یکی از سازمان های پیچیده بزرگ اجتماعی در هر کشوری محسوب می شود و با رشد و توسعه ی اجتماعی فرهنگی و اقتصادی پیوندی ناگسستنی دارد و بتدریج از یک حالت ساده ابتدایی به یک حالت پیچیده در آمده است.

ثمر بخشی این نظام از یک سو تبدیل کردن انسانهای مستعد به انسان های سالم، بالنده، متعادل و رشد یافته است و از یک سو دیگر تامین کننده نیازهای نیروی انسانی جامعه در بخشهای متفاوت فرهنگی اجتماعی و اقتصادی است.

امروزه بدیل گسترش علوم و تجارب بشری و توسعه فن آوری و پیشرفتهای صنعتی گرایش به سازمان های آموزش و پرورش امری فراگیر است و جهانی شده است به حدی که یکی از شاخصهای مهم رشد هر جامعه را وسعت دامنه ی وظایفی می دانند که نظام آموزش و پرورش آن به عهده گرفته است.

نتایج چنین پژوهشی نه تنها در جهت رشد و پیشبرد اهداف پژوهش و علمی است بلکه جامعه و نهادهای آن را که مهمترین آن مدرسه است از عواقب قوانین انعطاف ناپذیری و سخت گیرانه ی خود و نحوه ی پاسخدهی آن ها به نیازهای اعضای خودآگاه کرده و رهنمودهای مناسب تری برای آنان به ارمغان می آورد، همچنین به معلمین نشان می دهد که چگونه به تفاوت های فردی دانش آموزان توجه کنند تا راه را برای رشد بهنجار آنان فراهم کنند(خوی نژاد، ۱۳۹۱).

روش های تدریس

اهمیت و تعریف

روش: روش در مقابل واژه ی لاتین Method بکار رفته است. واژه متد در فرهنگ فارسی معین و فرهنگ انگلیسی به فارسی آریانپور به روش ، شیوه ، راه ، طریقه ، طرز و اسلوب معنی شده است. به طور کلی «راه انجام دادن هر کاری» را روش گویند. روش تدریس نیز بنا به تعریف عبارت از راه منظم ، با قاعده و منطقی برای ارائه درس می باشد.

تدریس: فرآیند تدریس ، مجموعه اعمالی است سنجیده ، منطقی و پیوسته که به منظور ارائه درس از طرف معلم صورت میگیرد. توانایی هایی که معلم برای اجرای این اعمال کسب می کند ، مهارت های فرآیند تدریس نامیده می شود(صفوی، ۹۲ ، ۱۳۷۸).

تدریس به مثابه ی عمل

تدریس به مثابه عمل، عنصر اصلی در تعریف تدریس به حساب می آید. تدریس آن چیزی است که یک فرد با هدف ترغیب و تسهیل یادگیری انجام می دهد. اذعان این که تدریس چیزی فراتر از تسلط بر موضوع است و این که مستلزم فرآیندهایی برای ارایه و انتقال است، نظر و نگاه ما را به تدریس دگرگون خواهد ساخت. بنابراین، معلم کار آمد کسی است که محتوا را برای ایجاد یا تسهیل یادگیری انتقال می دهد(اسدزاده، ۱۳۸۸؛ ص ۴۱-۴۳).

تدریس به مثابه علم و هنر

دانستن این که یک معلم کارآمد چه کار می کند، برای معلم کارآمدشدن کافی نیست. هر تدریس موفقی را باید هم برحسب علم برنامه ریزی آموزشی و شیوه ی ارایه و هم بر حسب هنر ایجاد یک محیط مناسب و مؤثر یادگیری مورد بررسی و تجزیه تحلیل قرار داد.

رابین (۱۹۸۵) تدریس را به عنوان یک هنر می بیند. هنری با فرآیندها و شیوه های بسیار پیچیده که در قالب نظام مند و فرمول خاص نمی گنجد. فلیندرز (۱۹۸۹)، در تحلیلی از رفتارهای تدریس دریافت که تعدادی از آنها به راستی نشان از ذوق هنری دارند. مثلا، نحوه ی برقراری ارتباط با شاگرد که چیزی فراتر از صحبت کردن و نوشتن است (اسدزاده، ۱۳۸۸؛ ۴۲-۴۳).

الگوهای تدریس

الگو معمولا به نمونه ی کوچکی از یک شیء بزرگ یا به مجموعه ای محدود از اشیای بی شمار گفته می شود که ویژگی های مهم و اصلی آن شیء بزرگ یا اشیاء را داشته باشد. الگوی تدریس چهارچوب ویژه ای دارد که عناصر مهم تدریس در درون آن قابل مطالعه است و شناخت و آگاهی از عناصر و عوامل مذکور می تواند معلم را در اتخاذ روش های مناسب تدریس کمک کند.

تدریس یک فرآیند است و چنانچه گفته شد عوامل بی شماری در آن نقش دارند که همه آنها قابل مطالعه و کنترل نیستند، پس معلم باید چهارچوبی کوچک و محدود از فرآیند تدریس به عنوان الگو انتخاب کند و مورد تحلیل و شناسایی قرار دهد تا بتواند در موقعیت مناسب از آن استفاده کند، البته لازم است یادآوری شود که انتخاب الگوی تدریس بستگی به نوع آگاهی معلم از فلسفه و نگرش های تعلیم و تربیت خواهد داشت. آن نگرش ها و باورها اساس انتخاب فعالیت او را در زمینه تشکیل خواهند داد. صاحب نظران الگوهای تدریس متعددی معرفی کرده اند که ما در این قسمت به چند نمونه از الگوهای تدریس می پردازیم (شعبانی، ۱۳۸۹؛ ص ۲۲۰-۲۲۳).